

ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ОСНОВІ ТАКСОНОМІЇ В ЕЛЕКТРОННОМУ ФОРМАТІ XBRL

Виконала: Грабова Ірина студентка 1 курсу 1 м групи
факультету фінансів та обліку

Науковий керівник: канд. екон. наук, старший викладач
Найдьонова Н.В.

Актуальність теми

З 2020 року деякі українські компанії подають до державних органів фінансову звітність у форматі XBRL (eXtensible Business Reporting Language). Таких компаній в Україні понад 5 тисяч.

Зміни до чинного законодавства вимагають від суб'єктів господарювання, на які поширюється дія Порядку, застосовувати нові підходи до складання та подання фінансової звітності.

Мета статті

Визначення переваг і недоліків впровадження формату XBRL для зручного подання фінансової звітності в Україні за МСФЗ, а також можливих способів організації цього процесу на вітчизняних підприємствах.

Аналіз останніх досліджень

Проблеми використання Міжнародних стандартів фінансової звітності вітчизняними підприємствами досліджувалися у працях С.Ф. Голова, І.Д. Бенько, М.Р. Лучко, З.В. Задорожного, С.О. Кузнецової та І.Б. Чернікової. Впровадження формату XBRL для подання фінансової звітності в Україні за МСФЗ розглядалися у наукових статтях О.Ю. Балазюк, Т.І. Єфіменко, В.А. Мамонової, Т.О. Савчук, І.М. Сисоєвої, Т.М. Сторожук та Н. Шматко. Проте останні зміни законодавства, що регламентують складання звітності у форматі XBRL, посилюють необхідність більш поглибленого вивчення цього питання.

ТАКСОНОМІЯ

Відповідно до МСФЗ, **таксономія** — це інтерпретація стандартів МСФЗ у форматі XBRL, іншими словами, електронне подання фінансової звітності відповідає МСФЗ. Крім XBRL, існують інші стандарти, наприклад XML, але Україна обрала XBRL.

XBRL (Extensible Business Reporting Language) — відкритий стандарт обміну бізнес-інформацією, який широко використовується у світовій практиці. XBRL не встановлює нові стандарти звітності, а стандартизує всю інформацію та показники, які використовуються в процесі звітності різних компаній для порівняння та аналізу.

Україна розробила власну таксономію UA XBRL IFRS на основі таксономії IFRS для звітності iXBRL. Його затверджує та публікує Мінфін з урахуванням розширень (порівняно з таксономією МСФЗ), запроваджених іншими регуляторами (особливо Національним банком та НКЦПФР). Однак, окрім розширень, доданих до таксономії регуляторами, компанії не зможуть додавати власні розширення, і їм доведеться використовувати лише наявний набір, тому таксономія UA XBRL IFRS фактично закрита.

Тахoнoмiя UA XBRL IFRS — таксономія фінансової звітності за Міжнародними стандартами фінансової звітності в Україні, затверджена Міністерством фінансів України, адаптована до особливостей фінансової звітності в Україні та включає аудиторський висновок та управлінський звіт.

iXBRL або Inline XBRL — це відкритий стандарт, який дозволяє переглядати звіти за допомогою Інтернет-браузерів.

У форматі iXBRL мають звітуватись

підприємства, які здійснюють господарську діяльність за видами, перелік яких визначено постановою Кабінету міністрів № 419

підприємства, що становлять суспільний інтерес

публічні акціонерні товариства

суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях

Необхідні кроки для подачі електронної звітності

Реєстрація на порталі системи фінансової звітності

Вибір програмного забезпечення XBRL

Складання фінансової звітності відповідно до таксономії МСФЗ у форматі iXBRL

затвердження звітності у форматі iXBRL

підписання файлу з фінансовою звітністю у форматі iXBRL

формування пакету фінансової звітності

подання фінансової звітності

Строки оприлюднення річної фінансової звітності та річної консолідованої звітності наведено у ст. 14 Закону № 996

Суб'єкти господарювання	Формат подання	Строки подання	Строки оприлюднення аудованої звітності
Підприємства, що становлять суспільний інтерес	на основі таксономії за міжнародними стандартами (п. 5 ст. 12-1 Закону № 996-XIV)	не пізніше 28 лютого наступного за звітним року	до 30 квітня року, що настає за звітним періодом
Публічні акціонерні товариства			
Суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях			
Підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабміном – (згідно з п. 2 Порядку подання фінансової звітності, № 419)	НП(С)БО/ МСФЗ (добровільне застосування)		до 1 червня року, що настає за звітним періодом
Середні підприємства			
Інші фінансові установи, що належать до мікропідприємств та малих підприємств			

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Відповідно до статті 163 Кодексу України про адміністративні правопорушення штраф за неподання в електронній формі іXBRL становить:

- Порухення порядку оприлюднення фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності разом із аудиторським висновком тягне за собою накладення штрафу від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (17 000 - 34 000 грн.).
- Повторне (протягом одного року) порушення частини першої цієї статті, за яке на особу вже було накладено адміністративне стягнення, – штраф від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (34 тис. - 51 тис. грн.).

Основні підходи до використання таксономії UA XBRL IFRS та створення файлів iXBRL

1 підхід	2 підхід
підхід, заснований на заповненні стандартних таблиць	підхід, заснований на маркуванні вже підготовленої фінансової звітності

Способи переходу на XBRL

Спосіб	Преваги	Недоліки
1. Портал регулятора приймає підготовлені файли компанії у форматах MS Excel, MS Word, PDF	Цей підхід може бути використаний малим бізнесом.	неавтоматизований спосіб введення даних, є можливість впливу «людського фактора» на звітність; неможливість використання звітності поза звітним періодом.
2. Аутсорсинг звітів XBRL	суб'єкту звітності не потрібно мати спеціальне програмне забезпечення; ймовірність помилок низька; ці послуги зазвичай передаються на аутсорсинг у «пакеті інших послуг».	висока вартість та відсутність контролю за звітністю, яка в кінцевому підсумку подається.

Способи переходу на XBRL

Спосіб	Преваги	Недоліки
3. Суб'єкт господарювання може покращити програмне забезпечення, яке він використовує, запровадивши механізми перетворення фінансової звітності на XBRL	компанії не потрібно купувати нове програмне забезпечення; компанія може контролювати «вихідну» фінансову звітність	поточне програмне забезпечення вимагатиме постійного оновлення
4. Придбання нового програмного забезпечення, що включає інструмент для формування звітів у форматі XBRL	підприємство може керувати фінансовою звітністю «на виході»; отримає комплексний результат по автоматизації системи управління, зможе скористатися перевагами нового програмного забезпечення в середньостроковій перспективі	недоліком цього методу є висока вартість

Переваги складання звітності у форматі XBRL

Користувач інформації	Отримані переваги
Держава	дані про стан і результати компаній збиратимуться автоматично; індикатори звітності будуть аналізуватися автоматично, ризики будуть автоматично ідентифіковані, що дозволить швидко на них реагувати; процес регулювання, який здійснюють державні органи, буде більш ефективним.
Інвестори	буде розширена звітність компаній, які можуть бути використані для інвестицій; аналіз звітності буде виконуватися автоматично; дані будуть оброблятися швидше і якісніше; перспективи розвитку бізнесу будуть чіткішими.

Висновки

Метою реформування бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні є узгодження національної системи бухгалтерського обліку з вимогами міжнародних стандартів фінансової звітності. Цей процес розвитку пов'язаний із розширенням українських зв'язків у світі.

МСФЗ є найкращою практикою розкриття фінансової інформації, яка набула широкого поширення у світі. XBRL є найкращим із існуючих форматів інформації, які можна використовувати для обміну. XBRL є загальновизнаним міжнародним стандартом для подання фінансової звітності за МСФЗ в електронній формі. З 2020 року деякі вітчизняні компанії зобов'язані подавати фінансову звітність у форматі XBRL за МСФЗ.

Список використаних джерел

1. XBRL. URL: <https://ua.wikipedia.org/wiki/XBRL>.
2. Харламова О.В. Методологія формування та архітектоніка транспарентної фінансової звітності: дис. д.е.н.; Міністерство освіти і науки України, Харківський державний університет харчування та торгівлі. Харків, 2016. 555 с.
3. Шматко Н. Ще раз про те, чому саме XBRL. URL:<https://ibuhgalter.net/ru/articles/477>
4. Кулик В.А., Шпигун Є.О. Необхідність застосування розширеної мови ділової звітності (XBRL) у процесі формування звітності вітчизняних підприємств : Тези Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції аспірантів, молодих учених та студентів, присвяченої Дню науки, м. Житомир, 10 травня 2016 р. Житомир, 2016. С. 32–33.